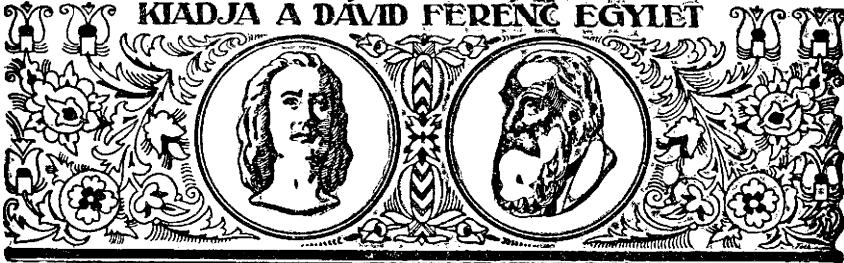

UNITÁRIUS KÖZLÖNY

A VALLÁSOS ÉS ERKÖLCSÖS ÉLET ÉBRESZTÉSÉRE
KIADJA A DÁVID FERENC ÉGYLET

Alapította: Dr. BÓROS GYÖRGY.

Anyák.

Kisanyák és nagyanyák, hozzátok szól szavunk, titeket dicsóít énekünk. Ti vagytok azok, akiknek egyikét szentnek, másikat édesnek, mindeniket jónak és szeretettnek mondanak. Ti rólatok nem lehet elég szépet, elég nagyot, elég jót mondani, mert ti büszke szerények, ti féltök és igen gyakran félelemtől reszketők vagytok, mert mi lenne, ha egyszer csak azt vennétek észre, hogy az a drága kis argyal nem néz föl rátok!

Nemcsak ti féltök. Mi is mindnyájan félünk, mert féltünk titeket. Mindenki az anyában látja mindenét, ami szép, jó és szeretni való. Ha az ember mindenkiről elfeledkezik is, de édesanyját nem feledi el soha. Ha a fiu rossz, hálátlan, tékozló és gonosz lesz, egyet szentnek, sérthetetlennek tart: az édesanyját.

Ti minden napotokat gyermekeiteknek szentelitek. Ti még akkor sem feledkeztek meg róluk, mikor ők is már anyák vagy apák. Az az igazi anyai boldogság, hogy ő mindig gyermekeivel van, érettök és bennök él még akkor is, ha a sirhant fedi el szemük elől.

Anyák, egy napot nektek akarunk szentelni. Ez a nap ebben az évben legyen junius 9-ike. Ekkor jöjjetek a templomba, mert szép szavunk hálájával, szívünk forró dobogásával, illatos virággal akarunk és fogunk megtisztelni titeket. Jöjjetek ünnepeljük együtt az anyák napját!

Hálás szívvel, forró szeretettel köszönt és ünnepel mind-
nyájatokat
a Főpásztor.

Kelemen Lajos tanár ur
Loco
Str. Iuliu Maniu 24 [Szentegyház-u.]

TŰZHELY MELLETT

Édes anyám.

1. Kis testvérem, mondd meg nékem,
Tudod-e azt te igazán,
Hogy mit jelent, mikor mondod
Ezt a két szót: édes anyám?
2. Édes anyám: ez imádság.
Azért a sok fáradságért
Benne van a gyermek-hála,
Mellyel anyánk megtanított
A legelső imádságra.
3. Édes anyám: zengő ének.
Dala zengett bölcsőnk felett,
Dalolva végezte dolgát
S ő tanított énekelni
Zsoltár-könyvből szent zsolozsmát.
4. Édes anyám: megtartó hit.
Ő mondotta legelőször:
„Fent az égben a jó Isten,
Imádjuk Őt, mert nélküle
Boldogságunk sehol sincsen.“
5. Édes anyám: bizó remény.
Ha bánat ül sziveinkre,
Édes anyánk mondja nekünk:
„Lesz még öröm, lesz még vigság,
Mert az Isten mindig velünk.
6. Édes anyám: hü szeretet.
Gyarlók vagyunk, megbántjuk őt.
Sokszor hullat bús könnyeket,
Mégse vet meg, mégse hagy el,
Mert az anya mindig szeret.
7. Édes anyám: drága áldás.
A jó Isten azért adta,
Hogy a kisdéd nagyra nőjjön
És minden jót az anyjának
Hálás szívvel megköszönjön.
8. Édes anyám: minden kincsem,
Segítsen meg a jó Isten,
Hogy bubánat sose érjen
S a sok áldás, mit ránk adtál
Reád, anyám, visszatérjen!

Homoródujfalu.

Dobai István.

Anyák napján.

— A kolozsvári unitárius templomban tartott anyák napjára. —

Ott virrasztott harmadnapja beteg gyermeke mellett a mesebeli anya, az örök anya. És azután, este későn, besuhant egy ősz öreg ember és elvitte magával a gyermeket, mielőtt még a kimerült anya észre vehette volna... Kifutott utána a szabad ég alá és a sötét éjszaka elárulta, hogy maga a hideglehelletű Halál járt arra s vitte magával a kioltott gyermekmécsest... És megindult a mesebeli anya az ő gyermeke után. Tövises csipkebokrot keblén melegítette fel, csakhogy az utat tőle megtudhassa, a haláltóba belesírta ragyogó két szemét, hogy átmeessen rajta és a boszorkának cserébe adta hét országra híres szép fekete haját annak rőt, fakó tincsei helyett, hogy a Halál virágos kertjébe bejuthasson. És ott, a Halál nagy melegágyában, együtt volt az összes emberélet, virágok és fák csodálatos összevisszaságában. Voltak az üvegharangok alatt jácintok és favastagságu pünkösdi rózsák, voltak pompás pálmák és hervadozó beteg virágok. És mindegyikben egy-egy emberszív dobogott és mindegyik egy emberélet volt. S a mesebeli vak anya meghallotta a millió kis virág közül az ő gyermekének szíve dobbanását, de mire rá akart borulni, megjött a Halál és szelével megdermesztette a mesebeli anyát. És akkor visszaadta szemeit és elvonultatta előtte a boldog és a nyomoruságos jövődőt, ami előtt minden gyermek áll és amelyik közül egyik az ő gyermekének a sorsa. És az anya most már nem kérte többé vissza gyermekét, hanem rábizta a Halálra, rábizta Istenre, hogy az ő akarata következék el, mert a Halál is csak Isten akaratát teljesíti... A Halál pedig eltávozott az anya gyermekével az ismeretlen országba.

Igy hangzanak el az Andersen-mese végakkordjai a távozó Halál hideg lehelletével, amint viszi magával a mesebeli gyermeket az ismeretlen birodalomba, ahová minden anya és gyermek egyszer eljut és ahonnan egy anya és gyermek sem tér többé vissza sohasem. Így indul neki sok-sok gyermek egy nagy, ismeretlen országnak az örökké előre vezető végtelen uton, otthagya magára az anyát.

De vajjon csak a Halál ragadja-e el a gyermeket az anyai kezek közül? Én azt hiszem, Andersen allegóriája az Életre is talál, az Életre, mely előbb-utóbb elveszi a gyermeket a családi otthonból és sodorja magával a boldog vagy nyomoruságos jövődő felé. És mit tesz az anya, aki elsírta szemeit gyermeke után s akinek fekete haja megőszült már? Még akkor is gyermeke oltalmáért könyörög Istenhez és csak abban az imádságban nyugszik meg: „legyen meg a te akaratod“.

Az anyai szeretet dicsőítésére szánt mai ünnepnapon álljunk meg egy percre az Élet kiméletlen hajszájában, szakítsunk egy pár pillanatot csendes magunkbaszállásra a világ tülekedő lármájában. Emeljük fel szívünket az örök anya előtt, akinek tekintetében Krisz-

tus szent képe megalázkodik és Heine ördögi arca feltalálja a sokáig keresett szeretetet. Ma minden anyát ünnepelünk, aki gyermeket nevelt, aki őt kézenfogva vezette és tanította. Mert Berde Mária szavaival:

Nézd gyermeked kacsóját:

Fogózva fog ma téged.

Letépi majd az Élet.

És nézz anyád kezére:

Legyen bár csont a földben,

Ha bántanak: összezőrren.

És ma sok élő anya hullat könnyeket gyermeke után és ma sok halott anyai kéz mozdul meg a sírokban. Az övék a mai nap, ezt az anyai eszményt ünnepeli ma minden gyermek; egy része itt, a többi a temetőben.

Üdvözlét az élőknak, béke a halottaknak!

Mikó Imre.

Levelet kaptam . . .

Levelet kaptam hazuról,
Aranyos, kedves levelet.
Az anyám ír és esdve hi
Azonnal haza engemet.

Ugy szeretné, azt akarná,
Hogy már egyszer otthon lásson.
Hisz úgy fáj az, hogy a körből
Olyan régóta hiányzom.

Este, reggel, amint mondja,
Mégfigyel minden szekeret.
Szalad, rohan a kapuba,
Gondolván, én érkeztem meg.

Inog, szédül és mindig sir,
A csalódást, mikor látja,
Hogy hiába vár fiára,
Ez a tudat nagyon bántja.

Hütlenséggel vádol engem,
Pedig én hűtlen nem lettem.
Mert most is úgy, amint régen,
Imádom őt és szeretem.

Ha lefekszem, ha fölkelek,
Mindig nevét emlegetem.
Szelid, nyájas, kedves képét
A szívemben rejtegetem.

Nem vagyok én háládatlan,
Amíg élek nem is leszek.
Isten után ő az első,
Akit legjobban szeretek.

Lőrinczi Miklós.

Az anya.)*

Álmodtam . . . A multnak ismert mezejére vitt képzeletem és lelkem átröpült hosszú-hosszu századokon . . . Láttam Názáret jászolbölcsőjét körülvéve égi fényvel . . . a véres Golgothát a vesztett remény sötét felhőivel . . . Meglátogattam a sirt, hol gyászkönnyekek sirtak Jeruzsálem leányai. Csend volt ott, néma csend; csak egy-egy halk zokogás mutatta, hogy a megvert pásztor titkos nyája miképen kesereg.

Tanuja voltam annak a szent jelenetnek, midőn feltűnt az új remény sugára . . . hallottam, anint elhirdették: feltámadott! . . . Ott voltam a végső bucsuzásnál az olajfák hegyén . . . és lelkemen ott űlt a kínos kérdés: mi lesz a pásztor nélküli nyájjal, mely kétségbeesetten nézte tőle elszakadó reménységét?! . . . Mi lesz? . . . Nem fogja-e a vérpad, a kereszt, a máglya megrémíteni a mestert sirató tanítványokat? . . . Felveszik-e az elejtett zászlót, vagy pedig visszamegy ki-ki az övéihez . . . és emberek helyett a Genezáret tavának halait fogdossák?! . . .

Igy töprengett lelkem a szent ügyet féltve, midőn egyszerre egy ismeretlen alak lépett hozzám. Nem tudtam kicsoda. Olyan idegen s mégis olyan ismerős. Ugy tetszett, mintha láttam volna már valahol! Mintha éreztem volna áldott ölelését, meleg csókolását! . . .

— Ne félj, légy bizalommal hozzám! — mondta kezemet megfogva. — Ösmerlek én régen. Bölcsődben én üdvözöltelek. Áldást én adtam reád. Isten nevére én tanítottalak. Amit érzesz, amit tudsz — nekem köszönheted . . . Ha az egyetlenegy Isten tiszteletére oltárt emelsz szivedben . . . ha a Golgothán elvérzett Krisztusnak hü követője léssz: engem tisztelsz, *a te egyházadat* . . . *Nevezd engem anyádnak!* . . . Szivem, lelkem, örömem a tied. Ha bánatod van: ne menj idegen földre! . . . Az én szivemet neked nem pótolja semmi, senki. Téged senki úgy nem szeret, mint én.

Jer velem! . . . Te kételkedtél az igazság diadalában . . . Nézd, a félnék tanítványok nem remegnek többé! . . . Hallod-e, hogy csatolag az igének fegyvere! . . . Engem ültettek akkor 3000 szivbe és kétezer év óta van az én életem . . . Négyszáz évig szivem tiszta jelszavát: „*nincs több Isten, csak egy!*“ — hiven megőriztem . . . Akkor — dacára, hogy hü fiaim tiltakoztak — reám kezdették aggatni azt a ruházatot, melyet Jézus és az apostolok sohasem viseltek . . . és mikor semmi sem volt már rajtam régi, egyszerű jelvényemből, sok százados küzdelem után félrevonultam . . . mert az az egyház nem én voltam, mely rabigába hajtotta a szabadság után epekedő lelkeket, mely krisztusi alázatosság helyett lábcsokokot követelt elvakított hiveitől, mely a „jobb adni“ elvét elfeledvén, koronákat vett el felkent királyoktól és a megbocsátás örök szép elvét

*) Elhunyt nagy papunknak egy most felfedezett kézírata, melyet mintha maga az Isten lapozott volna fel az elfeledés homályából — anyák napjára — nekünk.
Szerk.

máglyatüz lángiba fojtotta. Mondom: ez az anya nem én voltam. Milyen anya az, kinek kezén ott szárad megölt gyermekeinek ártatlan vére?!...

Végre rejtett magányomból előszólítottak hű fiaim: Luther, Zwingli, Dávid Ferenc és mások. Azt a régi, ronggyá tépett zászlót újra kezembe adták. E zászló jelszava közt új harcra indított legbátrabb fiam: Dávid Ferenc. És bejártuk Erdély bérceit, völgyeit. Magasságban, mélységben ott lengett a zászló, az Isten osztatlan egységét és egyedül imádandó voltát hirdetve. Megismerték Dávid Ferenc nevét, meghallották beszédeit, mint szent legendát adták tovább e hon fiai közt... Légy büszke e névre, gyermekem!... Nézd, a csatát vesztett babona miként vonul ki Erdély hegyláncain!.. Nézd, a szabad lélek magas szárnyalása hogy emeli fel a zászlót, melyen a jelszó: az igaz Isten tisztelete!... Hallod, Erdély bércei hangzóztatják: nincs több Isten, csak egy!... Ez a lélek, az én szabad lelkem röpködése írta meg 1566-ban a hitszabadság nagy oklevelét, melyet akkor nem értett... ma bámul a vén Európa... s

Ezeket hallva, örvendj, vigadj velem, mert bánatod könnyűit is kérni fogom; midőn feltárom előtted a gyászos multak ismétlődő szomorú képeit... Ah, nézd... nézd Champel mezejét, a gen golphát... Kit visznek fegyveres poroszlók a vadgyűlölet gujtotta tüzlángokba?... Kinek szava hangzik emésztő lángok tengeréből oly kinosan, oly szivettépően?... Servétet vitte máglyára az ember telenség... És nézd régi dicsőségünk romba dőlt sasfészkét: Déva várát?... Ki zörget abban rabláncot; kinek reszkető keze írja ott a börtön falára: az igazságot a pápák kardja, a kereszt és halál képe, semmi, semmi sem fogja feltartóztatni!... A halálra ítélt Dávid ott a rab... lelke ott szakadt ki kebeléből értem... az igazságért, melytől megválni nem tudott... Te sirsz?... Dicső multunk gyászromjain lelkedet a bánat árja dulja?!... Tegyed... a részvét és szent emlékezés könnyei jól esnek nekem is... de habár látod a börtönbe zárt, az üldözött, a javaiktól megfosztott és megölt testvéreket: mégis vigasztalódjál... a régi vérző sebek feltépése nélkül tompítsd el az emlékezet élő fullánkjait, mert a testvériség örökszép elvének megvalósítása csak úgy lesz lehetséges, ha feledni tudsz... Feledj és velem együtt légy büszke arra, hogy vih artépte ősz fejemnek soha sem volt csak egy gondolata is olyan, mely arra ösztönzött volna, hogy a hatalom polcán, vagy a meg-alázott szegénységben hitéért valakit üldözzek... mindenkinek meggyőződése szent volt előttem... ha voltak diadalaim: az igazság szavának meggyőző erejével szereztem... Nézd kezemet!... Ehez vér nem tapadt... Nézd szívemet!... Ebben bosszuállás soha sem született... Hirdess hát bocsánatot... szeresd azt is, ki megvet, gyűlöl... a reád átkot kiáltóra mondjon ajkad áldást... légy a szegények barátja... boruljon lelked a szenvedők keblére... az ne sértsen, hogy protestáns és keresztény voltodat ma is letagadják, hogy veled még munkálkodni sem akar egy téren a Krisztust ma is

megfeszíteni kész vakhítőség... ne sértsen ez, de az igazságot meghallgasd, ha Róma vagy Debrecen szólják is — és kövesd!... Hogy mi vagy és mennyit érsz: Isten ítéli meg, ki a szivekbe lát...

Ezeket szólám neked vigasztalásul... de van panaszom is... Fáj nekem, hogy templomainkban nincs ott az a régi buzgolkodó nép... hogy ifjuságunknak elsőbb a tánc, zene és bordal, mint az Isten dicsőítő zsoltárok hallgatása... Fáj, hogy ezer sebtől vérző lelkemre ritkán adnak balzsamot gyermekeim, kik csak magukat kezdik szeretni, de Isten elhagyott oltárait nem visznek áldozatot... Hová lett az öregek és szülők iránti tisztelet is?... Miért hever sok helyt romokban az erény és tiszta erkölcs temploma?... A háladatlanság sötét fegyverével miért tépik lelkemet azok, kiknek mindenemet adtam?... Az imádkozó ajkak miért némák; és a bomlás szava miért zug, mint rohanó vizek árja?... És az én fiaim, mint egyháztalók, miért nem tartnak össze?... Emlőm mindeniké és szivembe mégis miért döfik a kést?... Lelkem, testem ezer sebtől vérzik... Nem jönnek gyermekeim, hogy megállítsák hulló véretem... Vagy tán nem is látják sebeimet; nem is sejtik, miken mentem át, míg őket ápolám, védém, oltalmazám... Óh, tanítsátok meg nekik rövid örömemet... hosszas bánatomat... tán így hozám simulnak... tán megbecsülnék és nem keserítenek!...

E hü, e drága édes anya bevégezte szavait és én felébredék. Álom volt e? Nem hiszem. Csak elvonult szemem előtt a mult sötét képe, dicsősége, a jelen sok tennivalója. Ez az édes anya bennetek bizik, általatok remél szebb jövőt! Azt akarja, hogy járjátok be a tért, hol lelkem a multak romjain kesergett, vagy dicsőségén megpihent. Azt akarja, hogy tanuljátok meg hosszú szenvedése történetét, mert ha tudnátok, hogy ősz fejét hányszor ostromolta zugó vihar... szivét hányszor találta éles tőr, ha tudnátok, hogy a Krisztus keresztjén ő volt megfeszítve, Chámpel mezején ő volt lángok közé dobva... Déva börtönében halálra ítelve... ha tudnátok, hogy könnytől ázott falatját akkor is nektek adta, mikor éhezett, ruhájával betakart akkor is, mikor dermedő hidegben csupasz tagja fázott... keblén melengetett akkor is, mikor mély sirba temették — óh, ha ezeket tudnátok! oda borulnátok megsebzett lelkére, marcangolt szivére és áldást osztogató kezét csókolva kérnétek bocsánatot tőle fiainak hűtlensége, ridegsége miatt.

Ösmerjétek meg hát rövid örömet, hosszas bánatát, hogy reá szebb jövőnek napját derítsétek! Az az alkalom, amit áron is meg kellene vennetek, itt van! Vezéritek, sokat szenvedett édesanyátok nevében kiadják a jelszót: jöjjetek fel az Urnak hegyére... az Ur Isten házába, hogy megtaníttassatok az ő utaira! Siket füleknek fog-e hangzani a szó? Nem hallanátok meg bus édesanyátok kiáltását? Halljátok meg, hiszen szellőlengés, viharzugás, nyíló virág, lehullt levél, tenger, patak egyet beszél: Szeressétek a ti jó anyátok! Menjétek fel hát az Urnak hegyére... a ti Istenetek házába!

Deák Miklós.

Egyházi életünk a jelenben és jövőben*)

(Folytatás.)

Istentiszteleteinket sokan szórakozásra használják, pedig ha szívvel-lélekkel részt venne mindenki az énekben s lelke fogékony lenne minden szép, jó és nemes befogadására, akkor lelki épüléssel tudná mindenki Isten igéjét hallgatni. Ne azért menjünk templomba, hogy lássák, hogy ott legyünk, hanem azért, mert az nekünk lelki szükség. Az istentisztelet legyen lelki egyesülés, mikor mint egy szív, egy lélek egyetlen fohásza száll fel a zoltár az Egek Urához.

Egész egyháztársadalmi életünknek alapja a közösség érzete, az egymás iránti szeretet kell legyen. Nem elég, ha én minden vasárnap pontosan elmegyek a templomba s aztán a másik vasárnapig még csak gondolatban sem érzem, hogy én egy öntudatos unitárius lélek vagyok. Tettel, cselekedettel bizonyítsuk be, hogy jó unitáriusok vagyunk. Egyházunkon kívül is, minden társadalmi és emberbaráti munkából ki kell vegyük a magunk részét. A szegények segítése, a bánatban levőkkel való együttérzés, az elesettek felemelése, a ruhátlanok felruházása, árvák, özvegyek támogatása, szegény, de tehetséges gyermekeknek a tanulásban való segítése mind, mind egy-egy olyan kötelesség, mely elől egy öntudatos unitáriusnak kitérni nem szabad. Oriási nagy az a munkamező, melyen egy igazi keresztény embernek munkálkodnia kell. De ha a munkából mindenki kivonja a részét, ha nemcsak egy néhány lelkes ember hordozza az egésznek igáját, akkor a munka megoszlik, akkor könnyebb lesz a teher, akkor kevesebb jut egyre.

A presbiterium példát kell mutasson mindenben, hiszen azért vezetője, előljárója az egyházközségnek. Mindenben, adakozásban, áldozatkészségben, templombajárásban, szóval minden, de minden tevékenységében elől kell járnia a szó szoros értelmében. Megtiszteltetésnek kell vennie mindenkinek, hogy a vezetőségbe beválasztott, oda méltónak találtatott. De azt is tudni kell, hogy e megtiszteltetéssel kötelességek is járnak, amiket ha nem tud teljesíteni, vagy nem akar, akkor mondjon le, adjon helyet arra valóbb, ügybuzgóbb egyháztagoknak, de tisztséget vállalni és annak meg nem felelni, nem erkölcsös dolog. Amikor azt hallom, hogy 50—100 leu egyházi adóért valláselhagyással fenyegetőznek egyesek, el kell szomorodjék az ember. Megnehezedett az idők járása felettünk az igaz, hiszen mindnyájan érezzük annak teljes súlyát. De egyházunk fennmaradása, fenntartása reánk van bízva, azért tehát felelősségünk érzetében minden áldozatot meghozni mindnyájunk szent kötelessége. Együtt érző, meleg szívek kellene. Unitárius öntudat kell. Hegyeket mozgató erős hit kell.

A Dávid Ferenc Egylet kebelében működő egyesületek nevelés és irányítás tekintetében nagyon sokat tehetnek a jövőért. Épen

*) E felolvasást Csiki Albert egyházi tanácsos afia tartotta Székelyudvarhelyen a D. F. E. ifjusági tagozatában.

azért a legnagyobb örömmel üdvözlöm azoknak gyülekezetünkben is életrehívását s hiszem, hogy nevelő munkájuk a jövőben éreztetni fogja áldásos hatását. Igen, be kell vonni mindenkit a közös munkába, hadd érezze mindenki, hogy neki kötelességei vannak, amelyek elől kitérni nem lehet, de nem is szabad.

Kedves ifju Barátaim! Végezetül hozzátok szólok most első-sorban. Ti vagytok jövőnk reménységei, egyházunknak, fajunknak, társadalmunknak jövőnk munkásai. Készüljétek erre a nagy feladatra szent elhatározással, kitartó szorgalommal, hogy állhassatok majd nyomunkba s az elhagyott barázdákat tegye termékenyebbé becsületes munkátok s ha kell, könnyeiteknek, verejtéketeknek gyémántnál drágább cseppjei. Nehéz feladat vár reátok, de ha munkátoknak alapja az egy igaz Istenbe vetett sziklaszilárd hit lesz, diadalmasan fogtok győzedelmeskedni minden nehézségen.

Ugy legyen!

(Vége.)

Egyleti élet.

1928. évi tífkári jelentés.

Sok nehézség, gazdasági és lelki küzdelmek között, ismét eltelt egy év. Kisebbségi életünk legeslegfőbb feladata, a minél tökéletesebb megszerveződés, ez évben is talált buzgó és megértő munkásokra. Azt lehet mondani, hogy habár az iskoláink megtarthatása fölötti emberfeletti munka le is kötötte mindannyiunknak figyelmét és tetterejét, egyházi misszióinkat sem hanyagoltuk el és D. F. E. tagozataink jelentései több helyt komoly és számottevő haladásról tesznek tanuságot. E jelentések és saját utánjárásunk eredményét fogom itt ismertetni, röviden, hogy ne töltsünk tulsok időt el, de mégis bepillantást nyerhessünk egyháztársadalmi életünknek ez egyletekben nyert megnyilatkozásáról és állásáról.

Jelentéseinkből ugyanis kitűnik az, hogy mennyire értette meg ez, vagy az az egylet körünk és helyzetünk, fajunk és vallásunk iránti feladatait; hogy milyen módszerekkel iparkodott ezeknek megfelelni, hogy mi-féle előadásokkal, ünnepélyekkel, vagy egyleti munkálkodással tudott tagjainak leginkább segítségére jönni, hogy tagjainak száma növekedett-e vagy sem és miért stb. stb. Mindezek azért fontosak, mert ezekből többi egyleteink nemcsak új erőt merítenek az elvégzendő munkára, hanem egyuttal okulhatnak, tanulhatnak is. Továbbá fontos a jelentésküldés a központ szempontjából is. Hogyan siessen a központi Egylet segítségére olvasmányok, téli programok kiadásával vagy bármilyen más uton, ha nem ismeri a vidéki egyletek munkásságát, terveit és lehetőségeit. Vagy hogyan járjunk el a gyűléseket betöltő, vagy azokat más uton megakadályozó vidéki hatóságok ellen, a miniszteriumban konkrét esetekre hivatkozva, ha egyleteink ezekről nekünk jelentést nem tesznek.

A jelentésekkel azonban még más baj is van. A jelentéstevő testvéreink ugyanis annyiféle címezik leveleiket, hogy azokat összeszedni sokszor lehetetlen is. Egyezzünk meg talán itt azonnal abban, hogy ezentúl minden néven nevezendő levelünket D. F. E. ügyben a Kolozsvári D. F. E. titkárságához, (Cluj, Unitárius Kollégium) küldünk, kivéve pénzügyi dolgokat, melyekre nézve Gálfi Lőrinc, egyleti pénztáros az illetékes.

Számoljunk be azonban az egyes egyetek munkásságáról. A Kolozsvárt székelő anyaegylet a Nők Szövetségével és a D. F. E. Ifj. Körével együtt ez évben is szép munkásságot fejtett ki. Eltekintve attól, hogy több előadást rendezett keblileg, egy fényes nivóju koncert s az ifjuság, valamint a nagyközönség részére rendezett sorozatos estélyek, melyeken Föt. Dr. Boros György, Csifó Salamon, Gálfi Lőrinc teol. tanárok, Vári Albert koll. vallástanár és Szentiványi Sándor kolozsvári lelkész voltak az előadók, — tanuskodnak a kolozsvári anyaegylet munkásságáról. Fontosabb események voltak egyébként: Föt. Dr. Boros Györgynek, Egyletünk alapítójának és 44 éven át legbuzgóbb munkásának püspökké választása, mely eseménnyel Egyletünk igen nagy segítséget is nyert; egy D. F. E. Ifj. Köre klubhelyiségének felállítása és berendezése, mely igazi otthona lett a kolozsvári, valamint vidékről felkerült tanulók, iparosok, iparostanoncok s általában magyar ifjak részére; másik említésre méltó változás volt, hogy az Unitárius Közlöny szerkesztő-bizottsága és a D. F. E. választmánya megbizta Szent-Iványi Sándor, kolozsvári lelkészt a lap szerkesztésével. Hogy a lap nyert-e vagy vesztett ezzel a cserével, azt majd a jövő fogja megmutatni. Itt csak meg kívánjuk említeni, hogy a szerkesztő körkérdésére: miféle változtatást vagy újítást kellene a lapban keresztülvinni — mindössze 2 válasz érkezett, miből arra lehet következtetni, hogy a lap a várakozásoknak megfelel úgy ahogy van és az igényeket kielégíti. Ez mindenetre az eddigi szerkesztőknek dicséret, a jelenlegi szerkesztőnek pedig utmutatás kell, hogy legyen. A kereszturi ifjusági konferenciáról később lesz szó!

A központi Választmány tartott ez évben összesen 7 gyűlést, ezeken kívül pedig az elnökség több alkalommal összeült az aktuális kérdések megbeszélésére. Ez évben a D. F. E. sajnos csak egy kiadványt tudott megjelentetni (Szent-Iványi Sándor: Még csak egy félév az élet c. elbeszélést a Nép Barátja sorozatban 3000 példány), melynek szé.küldése ép most van folyamatban. Ezenkívül azonban újra kiadtuk a D. F. E. eredeti Szabályzatát s kis falraszegezhető alakban. a kolozsvári törvényszék határozatát, mely szerlnt a D. F. E. az Unitárius Egyház szerve, következőképen külön működési engedélyre nincs szüksége. Mindkét kiadványból egyegy darabot megküldöttünk díjmentesen minden egyesületi tagozatunknak a vidékre. A D. F. E. kiadásában jelent meg az Unitárius Naptár is, mely így, a mi kiadásunkban, nemcsak hogy kifizette magát, de még némi kis haszonnal is járt. Ez a Naptár az 1929. évre szintén az Egylet és a tavalyi szerkesztők neve alatt, már készen is van D. F. E. névsorral bővitve. Felhívjuk vidéki egyleteink figyelmét, hogy e Naptár terjesztésével egyuttal miszsiói munkát is végeznek.

Szent-Iványi Sándor.

NŐK VILÁGA.

Vidéki egyleteink munkásságát mult számunkban megkezdettük és folytatásképen az alábbiakban számolunk be:

8. Szentgericzén a nőszövetség Kiss Ferencné elnöklete alatt a téli hónapokban hetenként egy-egy összejövetelt tartott, felolvasásokkal s az új egyházi énekek gyakorlásával. Rendezett a Nőegylet egy szépen sikerült műsoros estélyt, melynek jövedelmét 3350 Leut egy szép bársony urasztali terítő beszerzésére fordította. Pénzvagyona 1118 Leu.

9. Szentháromsági jelentés csupán a D. F. Egyletről emlékezik meg, valószínűleg ennek munkájában a nők is részt vettek.

10. Csókfalvi jelentés szintén csak a D. F. Egylet működésére szorítkozik, bár a jelentésből világosan kitűnik, hogy a csókfalvi asszonyaink is szépen kivették részüket az egyleti munkából.

11. Vadadon a nőszövetsége Bedő Árpádné és Bedő Árpád vezetése mellett 16 összejövetelt tartott. Egy szindarab előadásával összekötött táncmulatságot rendezett. A templomban felállított díszes emléktáblával örökítette meg a hősök emlékét. Továbbá 1927-ben karácsonyfa-ünnepélyt rendezett s az iskolás növendékeket ajándékokban részesítette. Pénzvagyona 1660 Leu.

12. Nyárádszentmárton—Csikfalvai egyházközségünkben s a hozzá tartozó leányegyházközségekben szép eredménnyel működött a nőszövetsége. A templomot szépítették és díszítették Adám Mihályné tanítónő vezetése mellett. A nőszövetsége egyesek adományából 4000 Leut fordított a templomi szószék feldíszítésére.

13. Nyomáton a nőszövetsége a D. F. Egylettel együtt 4 műsoros estélyt rendezett. Kettő szindarabbal és táncsal volt egybekötve. Tartottak 10 rendezés és 4 rendkívüli gyűlést. Január, február, márciusban minden kedden kötöke volt, vallásos és erkölcsnemesítő felolvasásokkal és egyházi énekek tanításával. A nőszövetsége gondozta a templomkörüli virágos kertet s tisztán tartotta a templomot és iskolát.

Udvarhely-kör.

1. A Homoródszentpéteri D. F. Nőegylet elnöke Bedő Miklósné, alelnök: Ilyés Istvánné és Vass Andrásné, pénztárnok: Máthé Dénesné, jegyző Bedő Miklós. Választmányi tag 10, rendes tag 67. Tartott minden vasárnap este összejövetelt. Felolvasásokkal, szavalatokkal, énekszámokkal, melyekből legfőbb részt vett ki az elnök.

Rendeztek karácsonyfa-ünnepet, minden gyermeket megajándékoztak a tagoktól gyűjtött szeretetadománnyal (tészta, cukorka, írószerek). Rendeztek egy műsoros D. F. estélyt. Szereplők a nőegylet tagjai és a lelkesek voltak. Ugy anyagilag, mint erkölcsileg jól sikerült. Vagyona 7000 Lei, melyet gyarapodás után a templomi padok rendbehözására fordítanak.

2. Homoródvárosfalván a Nőszövetsége 85 taggal működik. Minden téli vasárnap este felolvasás, szaválás, egyházi ének, tanulás. 1928. jan. 29-én műsoros táncsal egybekötött estélyt rendezett, melynek tiszta jövedelme 3201.50 Leu volt. Az egylet összes vagyona: hitelszövetkezeti betét 9830 Leu. Két gyászlobogó 5000 Leu értékben, 10 drb. karzalag, 1 láda, egy koszoruszalag (temetéshez).

Az estéket vezeti Báró Józsefné.

Az első rendeletet ez irányban Wilson elnök adta ki 1914. május 9-én. Innen terjedt el aztán az „anyák napja“ megünneplése az egész világra. Nálunk P. Trefán Leonárd, ferencrendi rendfőnök indított mozgalmat ez irányban, melynek eredményeként a kolozsvári unitárius vasárnapi iskola rendezte meg az első anyák napját. Ez az ünnepély az unitárius kollégium disztermében folyt le s azon részt vett Trefán főatya is, gyönyörű beszédet mondva e nap fontosságáról.

Még csak azt kívánom megjegyezni, hogy e nap jelképe a fehér szegfű, melyet mindenki viselni szokott édesanyja iránti szeretetből. (Szegfű helyett bármely más fehér virág is használható). Bár minél több fehér szegfű illatoznék a gomblyukakban anyák napján, hogy ezzel is kimutassuk megértésünket és szeretetünket édesanyánk neveléséért, gondjaiért és szenvedéséiért a mi érdekünkben.

Sz. I. S.

Genova 1929. „Az élet tengerén uszó sorshajón ide vetődtem Itália szép kék ege alá s innen gondolok vissza sokszor, nagyon sokszor Erdélyre s elhagyott unitárius testvéreinkre. Innen gondolok, e nagy katolikus környezetből, hitrokonaimra s az egy igaz Isten hajlékába hívó harang szavára. Vasárnaponként elfog a vágy, milyen jó lenne templomba menni, unitárius, fehérre festett, tiszta templomocskába! Ilyenkor imára kulcsolom a kezem s megnyugszom kissé, hogy mindenkinek oit van temploma, ahol lélekkel, igazán Istenhez tud emelkedni!“ Ezeket a meleg sorokat ifj. Gspann Károly, fiatal unitárius testvérünk küldötte a szerkesztőségnek, ki a kisebbségi sors rendelése szerint, Olaszországban orvosnak készül. Pár szép költeményét jövő számunkban hozzuk.

Nem akar célzás lenni! Egy amerikai lapból olvastuk az alábbi pársort: A régi harang évekké elözött megrepedt. Szava már csak nyögéshez hasonlított s olyan volt, mintha mindig csak temetésre hívná az egyház tagjait. A kebli tanács összegyűlt és az elnök előterjesztést tett az ügyben: „Harangot kell öntetnünk, de pénzünk nincs. Rovatallal a hiveket nem lehet megterhelni a mostani nehéz anyagi viszonyok között. Ajánlom, hogy forduljunk az ügygel a nők szövetségéhez.“ Az előterjesztést elfogadták.

A papi ház fedele elavult, az eső becsorgott a szobákba. Hónapok elteltével egy kiküldött bizottság jelentést tett az ügyről a kebli tanácsnak: „A fedelet meg kell javítani. Ajánljuk, hogy az ügy tételessék át a nők szövetségéhez“. Egyhangulag elfogadtatott.

A lelkész nem tudott fizetéséhez jutni hónapokon keresztül s pironkodva kerülte, hogy találkozzék a fűszeressel vagy a mészárossal. Panaszkodva fordult hát az egyházközség gondnokához, elébetárva a türehtetlen helyzetet. „Hát ezen segítünk, tiszteletes ur. Meg is beszéltük az ügyet a pénztárnokkal s a többi kebli tanácsossal együtt még pünköszt első napján, amikor azt a kis bort fogyasztottuk el, amit az elnökne adott volt s elhatároztuk, hogy megkeressük ez ügyben a nők szövetségét.“ — Igy válaszolt a gondnok, amikor hozzájuk érkezett egyik költői lelkű kebli tanácsos is és folytatta: „Hja, az égbe vezető út hosszú, nehéz és meredek. Magunkra hagyatva nem tudunk oda feljutni, bármennyire fáj is az a mi szívünknek. Reméljük azonban, hogy a nők segítségével csak bejutunk valahogy a menyországba is.“

y. z.

Egyházi és iskolai mozgalmak.

Az E. K. Tanács május 16-án tartott rendes havi ülését megelőzte a dr. Ferenczy Géza főgondnok ur vezetése alatt tartott felügyelő gondnoki értekezlet, melyen esperes, f. ü. gondnok, lelkészköri elnök, fő- és középiskolai igazgatóink szép számmal vettek részt. Az E. K. Tanács ülésén is az egyházkörök képviselői tekintélyes számban voltak jelen. A tárgysorozaton szerepelt mintegy 60 ügy közül a fontosabbak sorából megemlítjük a nyugdíjszabályzati táblázat módosításának, az egyházi adózásnak, a kolozsvári és székelykereszturi Vén Diák-alapnak, Abrudbánya temploma újraépítésének ügyét. E. K. Tanács elismerő köszönettel vette tudomásul főt. Püspök urnak angliai utjáról, továbbá a Lupény—vulkáni püspöki vizsgálatról tett jelentését, elhatározta, hogy Ferencz József püspöknek siremléket állít és a Hittan c. középiskolai tankönyvét újra kiadja, a református egyház zsinati megnyitó ünnepélyén meghívás folytán az egyházat főt. Püspök és dr. Szent-Iványi József főgondnok ur vezetése alatt egy küldöttséggel képviselteti.

Péterfi Dénes-emlékalap. A kolozsvári unitárius egyházközség 1925. évben elhatározta, hogy Péterfi Dénesnek, az egyházközség 35 éven át volt érdemekben gazdag lelkészének és esperesének az egyházközségben örök emléket állít és ennek létesítésére az egyházközség előljáróit, kebli tanácsosait s a néhai tisztelőit, barátait adakozásra felkérte. Az adományozók neveit az Unitárius Közlönyben több alkalommal közzétettem. Miután az alap gyarapítására már huzamosabb idő óta nem történt adományozás, az eddig begyűlt összeget takarékpénztári kamataival együtt 10.971 leu értékben bejelentettem az egyházközség kebli tanácsának határozathozatal végett. A kebli tanács az alapítvány szabályszerű kezelését meghatározta és a jövedelem felhasználását úgy állapította meg, hogy annak $\frac{1}{5}$ -e állandóan tőkésítendő, $\frac{1}{5}$ részét egyenlően megosztva, részben a lelkészi könyvtár gyarapítására, részben a kolozsvári elemi leányiskolában a magyar nyelvben legszebb eredményt felmutató IV. oszt. növendékek jutalmazására fordítja. Akik esetleg e nemes célú alapítvány gyarapításához ezután is hozzá óhajtanak adományaikkal járulni, méltóztassanak adományaikat hozzám küldeni. Az E. K. Tanács az alapítványt 450—1929. sz. határozatával elfogadta.

Hadházy Sándor pénztárnok.

Az 1929. évi Nyári Egyetemes D. F. E. I. K. konferencia -- mint már jeleztük -- Dicsőszentmártonban fog megtartatni augusztus hó végén. Jövő számunkban részletes programot fogunk hozni.

Pünkösöd elsőnapja Tordaturban. A tordaturi egyházközség nőtagjai egy szép ezüst urasztali serleget szereztek be mintegy 6000 leu értékben, melyet pünkösöd elsőnapján adtak át a közhasználatnak. Zsufolásig megtelt ez alkalommal a templom, hol Bodoczi Sándor buzgó imája és alkalmi beszéde után dr. Varga Béla egyházi főjegyző tartott urvacsorai beszédet, rámutatva arra, hogy az utóbbi időben milyen szép és felemelő megnyilvánulásaival találkozunk a kicsiny turi gyülekezetben a szentlélek munkájának. A tordaturi gyülekezet valóban a fejlődésnek, haladásnak és

az áldozatkészségnek olyan példát mutató útján halad, amely minden dicséretet és figyelmet megérdemel. A gyülekezet vallásos buzgósága, egyháza iránt való lelkesedése csak örömmel töltheti el a szemlélő lelkét. Azt mondja az Irás, hogy „a szent'elek megtanít mindenre titeket.“ A tordaturai gyülekezet máris sok jelét adta annak, hogy nem zárja be füleit Isten szent lelkének sugalma elől s úgy gondoljuk, nem csalódunk abban a reményünkben, hogy ezután is gyakran fogunk hallani azokról a cselekedetekről, amelyek a hitnek és a buzgóságnak legmeggyőzőbb bizonyosságai.

Hymen. Fazakas Margitka Székelykeresztur és Lukács Sándor püspöki titkár Kolozsvár, május 21-én tartották esküvőjüket. Istennek áldása legyen az ifju páron, egy boldog életen keresztül.

Huszonötéves osztálytalálkozó. A kolozsvári unitárius főgimnázium 1904-ben végzett növendékeit felkérem, hogy folyó év június 16-án tartandó találkozónkon sziveskedjenek megjelenni a kollégium tanári szobájában. Ez nap a templomban prédikál Útő Lajos székelykereszturi lelkész. *Dr. Varga Béla Cluj-Kolozsvár, Unitárius Kollégium.*

A kolozsvári unitárius gimnázium május hó 26-án rendezte meg az ideai tradíciós tornavizsgát, mely ismételten a siker jegyében zajlott le. Az unitárius gimnázium már a háboru előtt is két ízben nyerte el a K. E. A. C. által kitűzött selyemzászlót az összes kolozsvári középiskola előtt s ez a szellem hatja át ma is a diákságot, mely a megnehezült kulturális és gazdasági körülmények dacára is igyekszik eleget tenni az „ép testben ép lélek“ követelményeinek. A tornaverseny szépszámu közönség előtt, ünnepélyes felvonulással, egyházi énekkel és szabadgyakorlatokkal kezdődött. A gerincet azonban a tulajdonképeni verseny képezte, melyet a Kereskedelmi Alkalmazottak Sportkörének zsűrije vezetett le. Az elért eredmények sokaságából kimagaslik Simándi A. (VII.) 158 cm.-es magasugrása, Bakcsi (VII.) 9'71-es sulydobása, továbbá Ferenczy J.-nek (VI.) a távolugrásban elért 5'19-es eredménye és Simándi A. (VII.) 2'70-es rohamdeszka-ugrása. A kötélhuzást a II., a stafétafutást a VII., a kótyaversenyt a VI. osztály nyerte. A főversenyben (nyújtó-korlát-ló) Kovács Béla (VI.) lett az első Osvath I. (IV.) és Kertész G. (III.) előtt. Egybevetve az eredményeket és különösen számbavéve azt, hogy az idén csak hét osztály versenyzett, fejlődésről és különösen a tömegsport mind jobban érezhető előnyomulásáról beszélhetünk, ami különösen a versenyt tarkító buzogány, fabot, svéd torna és számos gyakorlatokban bizonyosodott be. Ennek a mult tradícióihoz hű, folytonos fejlődés gondolatának adott kifejezést az ünnepélyt bezáró Gálffi Zsigmond igazgató, aki a már közelgő *szellemi* tornákon is hasonló sikert kívánt a fiatalságnak. Végül pedig dr. Boros György püspök ur szólt közvetlen szavakat a diákokhoz, megköszönve László Gyula tornatanárnak szives közreműködését, aki mint a régi dicsőségek szemtanuja, még ma is eredményesen vezeti az intézet sportéletét.

M. I.

Halálozás. Csikcsatószegei Csató Pál erdőtanácsos, uradalmi jószágigazgató, róm. kath. vallásu kolozsvári lakos, életének 58-ik, második házasságának 6 ik évében hosszas szenvedés után május 6-án elhunyt. Nyugodék csendesen!

Alapítói díj 500 Leu, minek ellenében az „Unitárius Közlöny” ingyen jár!

Nyugtázás. Az egylet pénztárába április 18-tól május 18-ig előfizetői és tagsági díjat fizettek: Kovács Péter Unoka, Ürmösi Jenő Kolozsvár, Incze Béla, Uzoni Mihály, Téglás Albert, Barabás Mihály, Ütő Áron, Vida Géza, Kiss Károly, id. Szabó Mózes, ifj. Szabó Mózes, Szabó László, özv. Kriza Sándorné, József Kálmán, Ütő Irma, Köntés Ferenc, Simon András, Unitárius Egyházközség Sepsiszentgyörgy, Unitárius Egyházközség Kilyén, Ütő Béla Léczfalva, Cseréi Gyula, Barabás Lajos, özv. Lőrincz Károlyné Árkos, Ferencz Lajos, id. Fazakas Sándor, Unitárius Egyházközség Nagyajta, Pap György Dicsőszentmárton 1929-re; Bálint Balázs Kénos, Unitárius Egyházközség, Török János Dicsőszentmárton, Unitárius Leányegyházközség Kőhalom, Téglás Dávid Sepsiszentgyörgy, Pap László Székelyudvarhely, Dancs Lajos, Barabás Lina Árkos, Unitárius Egyházközség Laborfalva, Unitárius Egyházközség Bölön 1928-ra; özv. Sándor Mózesné, Sándor Gergely, Unitárius Egyházközség Kénos 1927-re; Szigethy Cs. Miklós Kolozsvár, özv. Székely Mózesné Felsőrákos 1927—1929-re; dr. Abrudbányai Géza, dr. Váradi Aurél, dr. Kauntz Józsefné, László Gyuláné, Pap Domokosné, Pálffy Mártonné, Fángh Erzsébet, özv. Csathó Pálné Kolozsvár, özv. Györfi Ferencné, Ádám Dániel Derzs 1927—1928-ra; Kovács Albert Derzs, Pálffy István Dicsőszentmárton 1926—1928-ra; Pál József Jánosé Dicsőszentmárton 1924—1928-ra; Szabó Ferenc Dicsőszentmárton, dr. Zsakó Andor Kolozsvár, Bedő Ferenc Kézdivásárhely, Soliom Béláné Kézdikővár, Dahlström Kálmánné Árkos, Barta Lajos Nagyajta 1928—1929-re. Alapítói díjat fizettek: Lászlóczy Ilus Kolozsvár 100 L., Csinády Jánosné Nyárad-szereda, dr. Gál Miklós Torda, Unitárius Leányegyházközség Kőhalom, Gagyí Dénes Brassó, Unitárius Egyházközség Árkos, dr. Lőrinczy István Nagyajta és Unitárius Egyházközség Kálnok 500—500 L.-t. Kolozsvár, 1929. május hó 18-án. *Gálfi Lőrinc* pénztárnok.

Küldjétek gyermekeiteket minél főmegesebben a kereskedelmi és ipari pályákra!

Minden kézirat Szent-Iványi Sándor szerkesztő címére Cluj, Unitárius Kollégium küldendő.

Kéziratokat nem adunk vissza!

Előfizetési ár: Egész évre 60 L. Magyarországra 90 L. Egyes szám ára 8 L. Akik a 60 L.-t egy összegben előre befizetik, a Dávid Ferenc-Egylet rendes tagjainak tekintetnek. Örökös alapítódíj 500 L. Minden pénz *Gálfi Lőrinc* egyleti pénztárhoz küldendő.

Nyomatott „Corvin”-könyvnyomdában Cluj-Kolozsvár, Str. Torga (volt Jókai-utca) 17 sz.